

سرشناسه : محقق داماد، سید مصطفی، ۱۳۳۴.
 عنوان و نام پدیدآور: تحصیل نامشروع مال در حقوق اسلامی / مولف سید مصطفی محقق داماد.
 مشخصات نشر: تهران: مرکز نشر علوم اسلامی، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۴۱۶ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۶۷-۲۹۰۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۷۷-۳۹۸.
 یادداشت: نمایه.
 موضوع: مال حرام (فقه)
 موضوع: احتکار و محتکران (فقه)
 موضوع: تطهیر (فقه)
 موضوع: قمار (فقه)
 موضوع: رشوه (فقه)
 موضوع: بهره (فقه)
 موضوع: معاملات فصولی
 شناسه افزوده: مرکز نشر علوم اسلامی
 کدی نشر: ۱۳۹۳ م/ ۱۶۳۳
 ه بندی: ۲۹۷/۳۷۹
 ا.م.ک. ستاس: ۲۵۷۶۹۱۸

تحصیل نامشروع مال در حقوق اسلامی

مرکز نشر علوم اسلامی،
 تهران، خیابان دکتر شریعتی، پلاک ۱۰، سرو قیطریه،

ایستگاه پل رومی، شماره ۲۹۰

تلفن: ۲۲۶۰۶۴۱۴-۲۳۰۰۸۷۷۸

سایت مرکز: www.oloomeslami.com

سایت مولف: www.mdamad.com

نام کتاب: تحصیل نامشروع مال در حقوق اسلامی

مولف: دکتر سید مصطفی محقق داماد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۶۷-۱۵-۳

فهرست مطالب:

مقدمه.....	۵
۱. کتاب اول: اکل مال بالباطل.....	۷
۲. کتاب دوم: احتکار.....	۲۱
۳. کتاب سوم: تطفیف.....	۱۲۳
۴. کتاب چهارم: قمار.....	۱۶۷
۵. کتاب پنجم: ربا.....	۱۹۷
۶. کتاب ششم: ارتشاء.....	۲۷۳
۷. کتاب هفتم: افعال مال غیر.....	۳۲۳
منابع و مأخذ.....	۳۶۵
فهرست اصطلاحات و ابواب علمی اعلام.....	۳۸۷
فهرست تفصیلی.....	۴۰۱

مقدمه

پیشگفتار

۱- برخلاف دیدگاه‌های غالب به نظر نگارنده این کتاب، علم اقتصاد و قواعد حاکم بر آن از مقوله علوم تجربی است. اینکه چه باید که باشد، به تلاش یابد و یا برای کنترل ارزش ارز چه سیاست‌هایی را بایست اتخاذ نمود به یقین منوط به یک سلسله قواعد علمی است، درست نظیر اینکه آب در صد درجه حرارت، جوش می‌آید. بنابراین علم اقتصاد به طور کلی از مقوله دین که مجموعه‌ای از باید‌ها و نبایدها است، نخواهد بود. ولی به نظر این نویسنده حافظ سعادت دنیوی و اخروی بشر است و بشر را غایت‌گرا تفسیر میکند لذا دین می‌تواند اصول حقوقی و اصولی اخلاقی را برای این منظور نسبت به روابط اقتصادی و بازرگانی توصیه نماید و همین راستا نگارنده موافق با تعبیر «اقتصاد اسلامی» نمی‌باشد و به جای آن به حقوق اقتصادی اسلامی، اخلاق اقتصادی اسلامی و یا حقوق کسب و کار می‌اندیشد. منظور از اصول حقوقی، اصولی هستند که عدم رعایت آنها موجب بطلان و فساد معامله است و هریک از طرفین می‌توانند نسبت به آن‌ها اقدامات قضایی نمایند و گاهی به علت دارا بودن عناوین مجرمانه، نه تنها طرفین بلکه حاکم گاه براساس شکایت و گاه رأساً نسبت به مجازات مرتکبین اقدام خواهد نمود. منظور از اصول اخلاقی، اصولی هستند که به هیچ‌وجه ضمانت اجرای قضایی و یا

کیفری ندارند و صرفاً مورد توصیه می‌باشند و هرچند آثار قضایی بر آنها بار نیست با این وجود خداوند از مومنین خواسته است تا این اصول را رعایت کنند.

۲- براساس تنظیمی که شیخ انصاری در کتاب مستطاب خود، مکاسب، ارائه داده بخش نخستین از فقه معاملات را مکاسب محرمه یعنی شغل های حرام عنوان داده است. در آثار قبل از ایشان نظم بدین نحو چندان مشهود نمی‌باشد، هرچند که پس از شیخ اکثر آنها از ایشان پیروی کرده اند. شیخ انصاری در این بخش به ذکر حرفه ها و شغل های حرام پرداخته یعنی در مقام بیان حرمت و جرم بودن بازرگانی هائی خاص بوده، و نسبت به بطلان معاملات و احکام و آثار مترتب بر آن در این بخش نظری ندارد. البته در بعضی مباحث به نتیجه حرمت انگاری نمی‌رسد و صرفاً به توصیه های اخلاقی واصل می‌گردد.

۳- مطالبی که پیش از این در روش شماسست فصولی قابل انطباق با همان مباحثی است که شیخ انصاری مطرح کرد انصاری نیز در روز شده بگونه ای که برای زندگی معاصر بکار آید. بخشهایی از این مجموعه را قبلاً در صورتی مستقل منتشر کردم و چندین نوبت تجدید چاپ گردید و بعضی قسمتها نخستین ویراسته که منتشر می‌شود و بالاخره برخی بخشها مکرراً در مقطع دکتری دانشگاه تحت عنوان عدلی تدریس شده و توسط دانشجویان تقریر و سپس مورد ویراستاری و تالیف قرار گرفته و اینک تقدیم ارباب نظرمی گردد. البته بخشهای دیگری نیز پس از آماده شدن در آینده به عنوان مجلد دوم منتشر خواهد شد.

۴- بر خود لازم میدانم از کلیه عزیزانی که در فراهم شدن این اثر مرا یاری کرده اند بخصوص فاضل محترم آقای ایمان رحیمی پور که در ویراستاری و تصحیح غلام چاپی جدیت وافر نموده اند تقدیر و سپاسگزاری نمایم.

۵- به یقین تذکرات اهل نظر در بهینه شدن هر اثر مفید و موثر است. هرچند منت ارباب کرامت خواهم بود که بی روی و ریا خطاهای نگارنده را متذکر می‌شوند.

غلام همت آن نازنینم که کار خیر بی روی و ریا کرد

سید مصطفی محقق داماد، بهار ۱۳۹۲ ش.